№ 129. Piątek 6. Czerwca 1856. Rok Gazecie 46.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Środy, kosztuje w prenumeracie: **Bez poczty:** kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. **Z pocztą:** kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Insercya od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Sprawy krajowe.

Tymczasowe postanowienia o urządzeniu gmin (gromad),

w których do czasu zaprowadzenia urzędów powiatowych jurysdykcye zwierzchnicza nie magistraty własne, lecz dominia wykonywały.

(Ciąg dalszy. Ob. Nr. 127 i 128 G. L.)

B.

Urządzenie posiadłości dziedzica, tudzież gminy (gromady) miejscowej, jako organów politycznych.

I. Zakres działania przełożonych posiadłości dziedzica, tudzież gminy (gromady) miejscowej.

a) *W ogólności.*

§. 20. Do przełożonego posiadłości dziedzica, równie jak i przełożonego gminy (gromady) miejscowej należy bezpośrednie wykonawstwo władzy urzędowej w sprawach policyi miejscowej, tudzież załatwianie spraw politycznych, które od stanowiska tych naczelników, jako najniższych organów urzędu powiatowego jest nieoddzielne.

Jeden i drugi przełożony na wzajemnych swoich stanowiskach są obok siebie na równi postawieni (§§. 2. i 6.). Obudwóch działanie jest w ogólności częścią nadzorcze, częścią niezależnie wykonawcze, a częścią spełniające wyższe rozkazy.

Powinni oni nad tem czuwać, ażeby w przydzielonym im obrębie zachowano spokojność, obyczajność i porządek, i ażeby pod żadnym względem nie działano przeciw istniejącym ustawom i szczególnym rozporządzeniom rządu.

Do nich należy bezpośrednie sprawowanie policyi pod względem schludności, zdrowia, ubogich, dróg, ognia, targów, obyczajności, budownictwa i czeladzi wiejskiej, staranie o bezpieczeństwo osób i majątku, przytrzymywanie zbrodniarzy i ich dostawianie do urzędu powiatowego, donoszenie, jeśliby zachodziło podejrzenie popełnionego przekroczenia prawa, a w ogólności bezpośrednie utrzymywanie prawnego porządku.

Obowiązani są oni do chętnego i bezwarunkowego posłuszeństwa dla rozporządzeń rządowych, tudzież mają o to mieć staranie, ażeby także i mieszkańcy ściśle wykonywali włożone prawem obowiązki i polecenia władz.

b) *Zakres działania pomienionych przełożonych w szczególności. Instrukcya.*

§. 21. W szczególności zakres działania przełożonych posiadłości dziedzica i gmin miejscowych dokładniej jest uregulowany osobną instrukcyą.

Przełożonym posiadłości dziedziców ma pod względem pełnienia ich obowiązków służyć za skazówkę ta sama instrukcya, która zarazem dla wójtów się wydaje, przyczem, jak to się przez się rozumie, przepisy instrukcyi, tyczące się zastępstwa gminy, jako takowej, tudzież zarządu majątku komunalnego, nie mają zastosowania do posiadłości dziedzica. (§§. 31. i 32. instrukcyi dla wójtów).

II. Przełożeni nie mają prawa karania.

§. 22. Przełożony posiadłości dziedzica i wójt nie mają prawa karania. Obadwa są obowiązani w szczególności zapobiegać wszelkim usiłowaniom samowolnej obrony, i na to uważać, aby każdy mniemanego prawa na prawnej drodze poszukiwał.

Tak przełożony posiadłości dziedzica, jako i wójt są obowiązani zbrodniarzy, tudzież niebezpiecznych lub sygnalizowanych ludzi przytrzymać, i nim do urzędu powiatowego odstawieni zostaną, mieć pod należytem zamknięciem.

Odstawa przytrzymanych do urzędu powiatowego ma jednak, jeżeli jeszcze w dniu przytrzymania nastąpić nie może, zaraz nazajutrz być zarządzoną, a oraz ta zwłoka usprawiedliwioną.

III. Zakres jurysdykcyi przełożonego posiadłości dziedzica, tudzież jurysdykcyi wójta. Wyjątki.

§. 23. Działalność przełożonego posiadłości dziedzica rozciąga się pospolicie na wszystkich w granicach tych posiadłości, — działalność zaś wójta na wszystkich w obrębie gminy miejscowej znajdujących się mieszkańców, którzy tym swoim przełożonym winni są poważanie i posłuszeństwo.

Tylko urzędnicy rządowi i urzędnicy na równi z nimi postawieni, duchowieństwo i nauczyciele szkół miejscowych są, lecz tylko co do własnych osób, wyjęci z pod jurysdykcyi pomienionych przełożonych, podlegając bezpośrednio urzędowi powiatowemu.

IV. Zgromadzenia gminne.

§. 24. Gmina może w celu naradzenia się tylko na wezwanie wójta lub na rozkaz władzy odbywać zgromadzenia, przyczem wójt zawsze czuwać powinien, aby tych zgromadzeń na cele niedozwolone nie nadużywano.

Kobietom nie wolno bywać na tych zgromadzeniach, ani wolno tych zgromadzeń w karczmach i domach szynkownych odbywać.

V. Pisarze gminni.

§. 25. Aby między gminami a urzędami powiatowemi komunikacyę urzędową w sposób wymagalnościom uregulowanej administracyi odpowiedni ułatwić, z drugiej zaś strony o porządnem postępowaniu naczelników gminy zapewnić się, osobliwie tam, gdzie wójt lub przynajmniej jeden z przysiężnych czytać i pisać nie umie, gminy mają ku załatwieniu interesów pisemnych i rachunkowych, jak w ogólności ku pomocy wójtów w dopełnianiu powinności, mocą instrukcyi na nich włożonych, przyjąć sobie na własny koszt uzdatnionych pisarzy.

Ponieważ pisarzowi gminnemu załatwianie interesów jednej gminy nie da dostatecznego zatrudnienia, przeto należy pisarza zwyczajnie dla kilku gmin razem przyjąć, wyznaczyć mu siedzibę zawsze w większej miejscowości, osobliwie zaś tam, gdzie jest stacya przemarszów wojskowych, lub gdzie się częściej zdarzają transporta szupaśników, a w ogólności znaczniejsza jest komunikacya.

Gminy, dla których pisarz przyjęty będzie, mają składać dla niego wynagrodzenie, a pisarz ma obowiązek wójtom wszystkich tych gmin w sprawach pisemnych, rachunkowych i innych być pomocą.

Sposób przyjęcia pisarza gminnego.

§. 26. Wybór pisarza gminy zostawia się przy gminach, przyczem jednak urząd powiatowy ma gminom być pomocnym, ażeby przyjmując jakie indywiduum, miano należytą uwagę na prawość jego moralnego i politycznego zachowania, tudzież na inne jego usposobienie, w szczególności zaś na to baczyć potrzeba, by na pisarzów nie obierano ludzi nieobyczajnych i pieniaczów.

W każdym razie gminy są obowiązane o przyjętym pisarzu przy wymienieniu nazwiska jego donieść urzędowi powiatowemu, który, jeśliby przeciw osobie jego żadnych nie było zarzutów, przyjmując do wiadomości to doniesienie, gminę o tem zawiadomi.

Urząd powiatowy ma nietylko prawo, ale także i obowiązek zarządzić oddalenie pisarzy gminnych, przeciwko którymby się pokazało, iż do tej służby są niezdatnymi, lub jej pod względem moralnym albo politycznym niegodnymi.

Obowiązki pisarza gminnego.

§. 27. Obowiązki pisarza gminnego wynikają z wskazanego powyżej jego przeznaczenia, t. j., iż wójtowi w sprawach pisemnych, rachunkowych i innych pomocnym być powinien. W szczególności jest obowiązanym poleceniom wójta być posłusznym, i wszelkie pisma, tudzież akta urzędowe do wójta dochodzące w porządku utrzymywać. Pisma i akta w mieszkaniu wójta w zachowaniu trzymać należy, w szczególności uchwały gminne w języku i układzie dla gminy zrozumiałym spisywane być powinny.

Wynagrodzenie pisarza gminnego.

§. 28. Wynagrodzenie pisarza gminy zostawia się dobrowolnej umowie jego z przynależnemi gminami. O sposobie wynagrodzenia urząd powiatowy zawiadomić należy, ażeby tenże w razie zajść mogących nieporozumień użył wedle potrzeby swojego wpływu.

(Dokończenie nastąpi.)

(Kolekta na dotkniętych powodzią we Włoszech.)

Wiedeń, 2. czerwca. Ces. lombardzko-wenecki rząd pozwolił otworzyć kolektę we wszystkich prowincyach lombardzko-weneckich na rzecz wielu nieszczęśliwych, których orkan w prowincyi Padwy pozbawił 16. maja wszelkiego mienia i przytułku.

Jej cesarzewicz. Mość Wielka Księżna, wdowa Toskanii, przybyła 29. maja do Werony pod imieniem hrabiny Caltano.

Hiszpania.

(Zatargi z Meksykiem.)

Madryt, 24. maja. Na wczorajszem posiedzeniu Kortezów udzielił minister spraw wewnętrznych p. *Escozura* następujących wyjaśnień, co do nieporoznmienia z Meksykiem: Kilku Hiszpanom należały się pewne sumy od rządu meksykańskiego, które w trzech rozmaitych epokach uznane a oprócz tego zawartym w roku 1853 traktatem sankcyonowane zostały: traktat ten, jeśli się niemylę, ratyfikowało ciało prawodawcze. W państwie niegdyś Montezumy wybuchła jedna z owych rewolucyi tak częstych w tym kraju, i zwycięzcy uważali za rzecz stosowną uchylić się od dopełnienia świętego obowiązku, od dopełnienia traktatu zawartego między dwoma narodami, czyli innemi słowy naruszyć prawo narodów. Zaraz z początku oświadczył rząd hiszpański w obronie prawa swego, że takie naruszenie niepozostanie bezkarnem, i jeneralny kapitan Kuby otrzymał niezwłocznie rozkaz wyprawić wszystkie będące do dyspozycyi okręta, by w właściwem miejscu oznajmić to postanowienie rządu. Wiadomo urzędownie, że na wniosek rządu ustanowiona została komisya konstytucyjnego kongresu republiki meksykańskiej, która żądała zrewidowania pretensyi Hiszpanów, pomimo że były już uroczyście uznane formalną likwidacyą i sankcyonowane wspomnionym wyżej traktatem. Dalej znany jest z doniesień prywatnych ów ważny wypadek, który *zamachem* nazwać muszę (konfiskacya majątku Hiszpanów lub aresztacya ich pod pozorem sprawiedliwej pretensyi), a o którym wspomina pan Cadorna. Jestto środek, którego niepojmuje rozum ludzki; ale niema jeszcze żadnej wiadomości urzędowej, podług której mógłby działać rząd szanujący sam siebie. Mimo to jednak wydał rząd rozkaz, ażeby statki wojenne mające inne przeznaczenie, robiły przygotowania na Kubie, i ażeby zabrawszy dostateczną siłę udano się niezwłocznie do odnogi meksykańskiej. Jeśliby tedy (nad wszelkie spodziewanie) republika meksykańska nieokazała się sprawiedliwą względem Hiszpanów, swych wierzycieli i poważyła się zniweczyć zawarte traktaty, potrafi naród hiszpański wypełnić swój obowiązek, bronić swego honoru i dowieść republice meksykańskiej, że nie można nas bezkarnie obrażać, niech o tem wie zgromadzenie, naród i cała Europa. Jeśli odmówią nam zadośćuczynienia, to niechaj broń rozstrzyga sprawę. A ponieważ postanowienie to nie jest dzisiejsze, ani zdaniem jednego ministra, lecz uchwałą całego gabinetu, przeto sądził minister spraw wewnętrznych, że w nieobecności swego kolegi, ministra spraw zagranicznych, może zabrać głos w tej sprawie. Co się tyczy samego wniosku pana Cadorny, by oświadczyć rządowi meksykańskiemu, że Hiszpania jest dość silna, by mogła utrzymać powagę traktatów, niepowiem ani słowa więcej; niepotrzeba wcale zalecać takiego wniosku potomkom owych Hiszpanów, którzy spalili swe okręta wstąpiwszy na ziemię meksykańską. — Senor *Ulloa* dodał: chociaż doniesienia pana Codorny są z 19., gdy tymczasem wiadomości urzędowe sięgają tylko do 6., muszę przecież potwierdzić, że doniesienia pana Codorny są prawdziwe. Do tego zaś, co powiedział pan minister spraw wewnętrznych, dodaję to jeszcze, że rząd Królowej Izabeli prowadził te układy z całą godnością, jaka musi być zachowana wszędzie, a mianowicie w krajach nienależących do korony kastylijskiej. (Wniosek pana Cadorny został jednogłośnie przyjęty).

Wiadomości z Meksyku (na Hawanę) są bardzo groźne dla Hiszpanii. Nowy prezydent tej republiki, młody jenerał Comonfort, uchwalił w porozumieniu z kongresem tamtejszym rewizyę konwencyi zawartej z Hiszpanią i kazał wstrzymać wypłatę należytości przypadających wierzycielom hiszpańskim. Jestto wyraźne złamanie traktatu. Rząd hiszpański wysłał przeto rozkaz, ażeby hiszpańska eskadra Antylów udała się natychmiast na wybrzeże meksykańskie. To nieusprawiedliwione niczem złamanie traktatu da się wytłumaczyć anarchią w Meksyku, jako też intrygami niezbyt szanownego posła Zayas, którego gabinet Espartera dwa razy tam wyprawiał. Teraźniejszy zaś reprezentant Hiszpanii, Don Miguel Alvarez jestto mąż równie zdolny i gorliwy, jak godny powszechnego szacunku. Może się więc spodziewać, że wsparty siłą morską potrafi wyjednać sobie sprawiedliwość. A Hiszpanii potrzeba tego tem bardziej, że zawarła takie same traktaty z republikami Peru, Buenos-Ayres i Guatemalą.

Anglia.

(Konzul rosyjski mianowany. — Lord Brougham cierpiący. — Doniesienia z Australii. — Produkcya złota. — Brak rąk. — Posiedzenie w Izbach d. 26. maja.)

Londyn, 28. maja. Mianowanie pana Jerzego Krehmer jeneralnym konzulem Cesarza rosyjskiego w Anglii, zostało dziś ogłoszone w gazecie rządowej.

— Lord Brougham jest tak cierpiący, że prosił wczoraj lorda kanclerza o uwolnienie od posiedzeń na czas nieograniczony, i pewno niebędzie już w ciągu tej sesyi zasiadał w izbie wyższej.

— Okręt pocztowy „Hogue", który opuścił Sydnej na dniu 4go marca, przywiózł pocztę australską i piasek złoty w wartości 100.000 funtów szterlingów. Wybory do parlamentu kolonialnego były oznaczone na 10. i zaczynała się już zwyczajna przy takich sposobnościach agitacya. Płukanie złota w kolonii francuskiej Nowej Kaledonii idzie bardzo niepomyślnie; krajowcy niesprzyjają płukaczom. — Dalej zawiera *Times* korespondencyę z Melbourny z 4go marca, która donosi o ciągłem powiększaniu się plonu złota, tak że w tym roku wynosić będzie przeciętny wydatek do 60.000 uncyi. Wzrost ten przypisują głównie obrabianiu żył kwarcu, do czego spekulanci używają ludzi za zapłatę i maszyn. Maszyny te są jak słychać, wprawdzie niedogodne, ale ulepszenie ich postępuje spiesznie. W pierwszych dwóch miesiącach tego roku wynosiło złoto zabrane na okręta 530.899 uncyi, czyli 2,123.596 f. szt. — Podług list konskrypcyjnych było mało co więcej urodzin niż wypadków śmierci. Przyczyną tego jest nierówny stosunek płci, gdy wychodźtwo europejskie wprowadza nierównie więcej mężczyzn niż kobiet. Rada prawodawcza postanowiła przeto pod względem przeznaczonych na poparcie wychodźtwa 100.000 funtów szt., ażeby połowy tej sumy użyto na transport niezaślubionych kobiet. — Płaca robotników wysoka, a mimo to daje się czuć brak rąk roboczych, gdyż w ostatnich dziewięciu miesiącach dostarczyło wychodźtwo europejskie dla rozszerzenia pogłoski o przepełnieniu kolonii bardzo mało sił roboczych.

— Na posiedzeniu *Izby wyższej* z 26go maja oznajmił lord *Lyndhurst*, że zamyśla wkrótce interpelować lorda Clarendona, czy hospodarowie Księstw Naddunajskich w ciągu czynności wysłanej do tych księstw komisyi pozostaną na swoich posadach. — W odpowiedzi na zapytanie margrabiego *Clanricade* oświadczył książę *Argyll*, że przy 103 najznaczniejszych urzędach pocztowych zostały płace urzędników zrewidowane i podwyższone; przy 99 innych rozpoczęto już rewizyę. — Earl *Albemarle* żądał przedłożenia dziesięciu raportów w sprawie wydatków rządu indyjskiego, ale poźniej cofnął za radą lorda *Granville* swój wniosek i oświadczył, że gotów jest udać się do bióra indyjskiego (Board of Control) po wyjaśnienie punktów, o które rzecz idzie. Lord *kanclerz* przedłożył potem projekt do ustawy względem reformy w apelacyjnej juryzdykcyi izby wyższej, raporty na sprawozdaniu mianowanego w tym zamiarze wydziału.

W *Izbie niższej* odbywały się najpierw komitetowe obrady nad bilem towarzystw akcyonaryuszów, a potem zaproponował *Lowe* drugie odczytanie bilu względem zmniejszenia odpowiedzialności uczestników towarzystw handlowych. Izba oświadczyła się 97 głosami przeciw 66 za powtórnem odczytaniem. W końcu odczytano po raz drugi na wniosek *kanclerza skarbu* bil względem przyznania jenerałowi Williams rocznej pensyi w kwocie 1000 funt. szter.

Francya.

(Nowiny dworu. — Zmiana w uniformach. — Cesarz w Algieryi spodziewany. — Obawa o nieurodzaje.)

Paryż, 30go maja. *Monitor* donosi, że rozdanie kart wstępu na uroczystość chrztu następcy tronu może nastąpić dopiero w pierwszych dniach czerwca, i że goście przypuszczeni będą tylko w następujących kostiumach: członkowie korporacyi państwa i urzędnicy w wielkim uniformie; magistraty w wielkim kostiumie, wojskowość w uniformach od parady, panowie cywilni we fraku i białej krawatce; wszystkie zaś damy mają wystąpić w toalecie wieczornej z przystrojeniem głowy bez kapeluszy. — Dalej przepomina *Monitor*, że podług przepisów nie może nikt podczas narady sądu przysięgłych wchodzić do lokalu wystawy agronomicznej. Wyjęci są z tego tylko zagraniczni i francuscy komisarze, przysięgli i służba, jako też uczestnicy wystawy i ich robotnicy. — Wczoraj przedkładano Cesarzowi w St. Cloud wzory nowych uniformów dla dragonów, strzelców i lansierów, ci ostatni otrzymaja biały uniform. Także w ubiorze gwardyi Stu ma nastąpić zmiana. — Długa posucha i upały przyspieszyły tak dalece żniwo w Algierze, że prefektura Algieryi przysyła worek żyta i worek jęczmienia tegorocznych zasiewów na wystawę agronomiczną do Paryża. — Dziennik *Courrier de Marseille* powiada: „Możemy donieść z pewnością, że podróż Cesarza do Algieru jest już uchwalona i podobno wkrótce nastąpi; przynajmniej wyprawiono już do Algieru różne artykuły potrzebne do tej podróży. Cesarz będzie korzystał z pobytu swego w Marsylii, by zwiedzić rozpoczęte budowle pałacu cesarskiego."

— Wiadomości z departamentów są niepomyślne. Z wyjątkiem Normandyi jest cały kraj w obawie, jeśli deszcz jeszcze kilka dni potrwa, będziemy mieć rok bardzo nieurodzajny. Na wszelki sposób niemożemy już spodziewać się dobrego żniwa. — Książę Carini, neapolitański ambasador w Londynie, przyjechał za urlopem do Paryża i niepowróci przed zamknięciem sesyi do Anglii.

Holandya.

(Arcyksiążę Ferdynand oczekiwany.)

W **Rotterdamie** oczekuje królewski jacht „Löwe" depeszy telegraficznej, która ma powołać go do Antwerpii na usługi arcyksięcia Ferdynanda Maksymiliana, który ma zamiar zwiedzać nasze porty.

Włochy.

(Przygotowania na przyjęcie wojsk z Krymu. — Procesya Bożego Ciała. — Ulgi w stanie oblężenia.)

Z Genuy donoszą z 24. maja: Na uroczyste przyjęcie jenerała La Marmora wracającego z Krymu, wyznaczyła municypalność 20.000 franków.

Festyn wyprawiony będzie mianowicie i dla tej części korpusu, który do genueńskiej załogi należy.

Wszystkie już wojska sardyńskie odpłynęły z Krymu; w Konstantynopolu zaś, a mianowicie w szpitalu Jeni-Koi znajdują się jeszcze chorzy z korpusu sardyńskiego.

Głoszą tu o wielkiej rewii, jaką Król postanowił odbyć z całym korpusem expedycyjnym, przy czem rozdane będą tak medale piemonckie, jak niemniej i przysłane od Jej Mości królowej Wiktoryi.

Rada miejska w Genuy zająć się ma na posiedzeniu najpierwszem rozpoznaniem projektów o budowanie doków.

— Do gazety medyolańskiej pisze korespondent z *Parmy* z 26. maja miedzy innemi:

„Procesya Bożego ciała odbyła się z wielką uroczystością i z wszelkim porządkiem; Jej królewicz. M. rejentka szła za procesyą poczawszy od kościoła św. Jerzego aż do katedry.

— Ułatwienia dozwolone wychodzić nocą nie dały potąd żadnego powodu do zaburzeń, zaczem spodziewać się jeszcze dalszych w tym względzie koncesyi.

Z liczby 60ciu osób przytrzymywanych w cytadeli tutejszej wypuszczono już połowę na wolność. Od miesiąca przyaresztowano zresztą tylko 5 osób, a to na rekwizycyę sądu wojennego, a ogólna ich liczba nie wynosiła nigdy więcej nad 150 osób. Jeśli dzienniki inaczej o tem donosiły, tedy bardzo się myliły. I to się wcale nie sprawdza, jakoby kiedykolwiek żadano posiłków wojskowych: w Parmie znajduje się i teraz tylko zwyczajna załoga, która jest całkiem dostateczną.“

Niemce.

(Przyjecie Cesarza Rosyjskiego w Berlinie. — Konferencye w sprawie cła na Zundzie.)

Berlin, 1. czerwca. Podczas parady wczorajszej wyprawionej na cześć J. M. Cesarza rosyjskiego, ustawiono wojska załogi tutejszej o godzinie 11 w takim porządku: piechotę po jednej stronie, kawaleryę zaś po drugiej stronie lip aż do placu paryskiego wzdłuż ulicy charlottenburgskiej. Około godziny 12 przybył J. M. Król z niebieską wstęgą orderu św. Jędrzeja, w asystencyi jenerałfm. hrabi Dohna i licznej świty. W kilka minut poźniej przybył także i J. M. Cesarz rosyjski w uniformie 3go pułku ułanów ze wstęgą orderu orła czarnego, w towarzystwie książąt Domu królewskiego i asystencyi licznej świty, w gronie której znajdował się także i Fm. książę Windischgrätz. J. M. Król udał się na powitanie J. M. Cesarza konno aż do ogrodu „Lustgarten.“ Po przewitaniu rozpoczęła się defilada w zwykłym porządku. Defiladę konnicy rozpoczął 3ci pułk ułanów dowodzony osobiście przez J. M. Cesarza jako szefa tego pułku.

— J. M. Cesarz rosyjski przyjmował wczoraj w południe o godzinie 2giej na prywatnem posłuchaniu prezydenta ministrów barona Manteuffel, a nieco poźniej odwiedził profesora Krüger'a w jego własnem pomieszkaniu.

— *Neue Pr. Ztg.* tak mówi o konferencyach Kopenhagskich w sprawie cła na Zundzie:

„Stany Zjednoczone, jeżeli dawnego nie zaprzeczą traktatu, albo jeżeli po upływie jego nie zawrą nowego, muszą według prawa powrócić do liczby państw nieuprzywilejowanych, które teraz jeszcze płacą ćwierć więcej cła zundowego, niż państwa uprzywilejowane. Do tych państw należą w Europie jeszcze podziśdzień państwo kościelne, Portgalia i Turcya. Wiadomo, że Stany Zjednoczone przedłużyły o dwa miesiące swój traktat, któryby dnia 16. kwietnia już był upłynął, azatem jest wielkie podobieństwo, że zamyślają porzucić nadal tę drogę, na którą podobno zwabiła ich nadzieja, że skończona teraz wojna jeszcze długo potrwa. Cło zundowe ma za sobą prawo, że jest internacyonalne, powtóre jako płynące z przedawnienia, i jest traktatami prawie wszystkich państw ucywilzowanego świata, zapewnione. Rządy europejskie obwieściłyby się rewolucyjnemi, jeżeliby bez wszelkich względów żądały od Danii, ażeby je zniosła. Ale też i to prawda, że Dania wiele przewiniła, narzucaniem opłat wszelkiego rodzaju, i dlatego z naszej strony chętnie patrzymy na nowy rozwój kwestyi cła zundowego. Dawny stan nie może trwać dłużej przez własną przewinę Danii, i w żaden sposób nie można pozwolić Danii, ażeby dłużej odmawiała swego uznania słusznym, prawnym stosunkom pruskich prowincyi baltyckiego morza, o których teraz ma być mowa.“

Rosya.

(Kwarantana zwolniona. — Powrót jeńców. — Demolacya Izmailowa i Kilii.)

Z **Odesy** donoszą z 18. maja:

Doświadczenie nauczyło, że ścisła kwarantana, jakiej w tem mieście przestrzegał jeneralny gubernator tutejszy, hrabia Stroganow, zostawała w wielkiej sprzeczności ze swobodą przyzwoloną w portach morza azowskiego w Krymie, zaczem uchylono i tu kwarantanę od osób aż do dalszych rozporządzeń. Jedynie tylko jeszcze towary przychodzące z Konstantynopola mają być wprzód oczyszczone.

Rozporządzenia tego, które zastosowano już do podróżnych umieszczonych w lazarecie, nieogłoszono jeszcze publicznie, gdyż władze rosyjskie unikają w ogóle wszelkich obwieszczeń o zmianach w zakładzie kwarantany, i dlatego też nie uwiadomiały potąd o tem konzulaty obce.

Wojska tureckie, które w Karsie pełniły służbę wojskową mają być Turcyi zwrócone, i temi dniami spodziewają się ich przybycia w oddziałach po 2 do 3000 żołnierza. Obecnie znajduje się tu 6ciu wziętych w niewolę pułkowników tureckich i 18 oficerów sztabowych, którzy wyglądają dość obdarto.

Derwik Basza odpłynął przed kilkoma dniami do Konstantynopola, a to na pokładzie paropływu, na którym znajdowało się także i kilku członków poselstwa rosyjskiego.

Z Izmaiłowa nie wiele wiadomości. — Jenerał Löchner kieruje wysadzeniem w powietrze fortyfikacyi w Izmaiłowie i Kilii, a że je niegdyś budowano pod jego zarządem, przeto musi mu teraźniejsza czynność przychodzić zapewne z boleścią.

W zatoce znajduje się około 200 okrętów, między temi tylko 12 z banderą austryacką, zwłaszcza że nie ma ztąd co zabierać w ładugę.

Wiele też okrętów wróciło bez żadnego ładunku.

Turcya.

(Komitet nie muzułmański. — Bataliony tunetańskie przed Sułtanem. — Powrót ambasady Rosyjskiej. — Internuncyusz w Sulinie. — Wiadomości bieżące.)

Ku przeprowadzeniu praktycznie Hat-Humajum mianowała Porta delegatów nie muzułmańskiego komitetu; nie wiele jednak obiecują sobie po ich czynności. Na prowincyach wywołuje Hat-Humajum jeszcze ciągle rozmaite rozruchy.

Bataliony tunetańskie, które powróciły z Batum, odbyły rewię przed Sułtanem. Oficerowie tego korpusu zostali powiększej części udekorowani orderem Medjidie. Komendant otrzymał prócz tego szablę honorową.

Przedmiotem teraźniejszej rozmowy jest powrót pierwszej rosyjskiej władzy w osobie radcy stanu p. Pisani do Konstantynopola. Pan Pisani oddał najprzód wizytę kajmakamowi Wielkiego Wezyra i ministrowi spraw zagranicznych. Potem przedstawił się szefom misyi poselstw europejskich. Dnia 23. oznajmił okólnikiem konzulatom jeneralnym, konzulatom i kancelaryom objęcie spraw cesarsko-rosyjskiej kancelaryi komercyalnej. Przytacza w tym okolniku, że ma od rządu polecenie urządzić znowu kancelaryę handlową i podpisuje się jej dyrektorem. Na lokal użyto tymczasem dawniejszej rosyjskiej poczty, gdyż dawniejsze lokale kancelaryi nie są jeszcze zupełnie zrestaurowane. Francuzi pracują nad tem bardzo gorliwie, a urzędnicy rosyjscy wyrażają się z wielką pochwałą o gorliwości Francuzów odbudowania lokalów. Spieszno także postępuje budowa hotelu ambasady rosyjskiej.

Ujścia Dunaju zwiedzał temi dniami Jego Excelencya ces. austr. internuncyusz baron Prokesch-Osten, w zamiarze ażeby się przekonać naocznie o czynności i postępie robot i środków, przedsięwziętych ze strony Austryi dla polepszenia tamtejszych stosunków żeglugi. Według doniesienia ztamtąd miał Jego Excelencya pochwalić mianowicie roboty tak zwane bagger.

Admirał Houston Stewart miał odpłynąć 23. na czarne morze, ażeby objąć rozkaz nad eskadrą angielską.

Jenerał La Marmora, który 21. przybył z Krymu do stolicy tureckiej, odpłynie 23. wieczór do Genuy. Oddał już ministrom wizyty pożegnawcze i odbył rewię tak nad wojskiem piemonckiem znajdującem się jeszcze w Konstantynopolu, jako też nad kilkoma korpusami wojska tureckiego. W Krymie nie ma już jak tylko 3 bataliony wojska piemonckiego.

Ustępowanie z krymskiej widowni boju odbywa się z pospiechem; niezadługo niebędzie w Chersonezie żadnego wojska sprzymierzonych. Dawniejsi mieszkańcy Sebastopola ściągają się zwolna i zaczynają odbudowywać swoje domy; ubodzy mieszczanie przyjdą przynajmniej małym kosztem do swoich chat, gdyż będą puszczone na licytacyę i zapewne sprzedane za bezcen tarcice z 1000 barak tudzież inny materyał budowniczy. Kupcy z Bałakławy i Kamieszy nie otrzymali od rosyjskich władz pozwolenia przywozić swoje towary do Symferopola. Zmniejszała się znacznie liczba rosyjskiego wojska w Krymie. I z Redut-Kale przybyły znowu wojska do Konstantynopola. Miejsce, gdzie pod Osmanem Baszą stało jeszcze 4000 ludzi, będzie z końcem maja zupełnie uprzątnięte.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Berlin, 3. czerwca. Cesarz Alexander odjechał dziś o północy z powrotem do Warszawy. Głoszą za rzecz pewną, że baron Budberg mianowany będzie ambasadorem rosyjskim w Wiédniu, baron Brunow bawiący obecnie w Paryżu przeznaczony ma być do Berlina, a były minister wojny książę Dołgoruków do Paryża.

Londyn, 2. czerwca. Wody Rodanu i Saony znacznie spadły. Szkody wyrządzone powodzią są bardzo znaczne.

Turyn, 1. czerwca. Komunikacya pocztowa i telegraficzna z Francyą przerwana jeszcze wylewem wód w Sabaudyi.

Konstantynopol, 28go maja. C. k. internuncyusz baron Prokesch powrócił z podróży do ujść Dunaju, a pruski konzul jeneralny z Bukaresztu. Muchlis Basza Stourdza mianowany został członkiem besarabskiej komisyi granicznej. W prowincyach panuje spokój; w Trypolidzie grasuje cholera.

Wiadomości handlowe.

(Targ Ołomuniecki na woły.)

Ołomuniec, 28. maja. Spęd bydła rzeźnego na dzisiejszym targu wynosił 169 sztuk wołów powiększej części dobrego gatunku. Dopytywanie się o bydło było znaczne, kupno szło żywo, a tak sprzedano wszystko bydło z wyjątkiem 4 sztuk, których ceny były zbyt wysokie. Najwyższa cena za parę wołów, ważących 1060 funtów mięsa i 320 funtów łoju, była 900 reńskich w. w., najniższa za parę wołów ważących 600 funtów mięsa i 40 funtów łoju 345r. w. w. Przeciętna cena za parę ważącą 748 funtów mięsa i 100 funtów łoju wynosiła 486 złr. walucie wiedeńs. W drodze sprzedali: W Białe Chiwa Westreich z Brzeska 60 sztuk, w Boberku Mojżesz Allerhand z Żurawna 80, Abraham Klausenstock z Brzeska 104, Leib Allerhand z Żurawna, Aba Süssmann z Żurawna 34, Berl Immerglück z Krakowa 53 i Dawid Pflanzer z Brzeska 39; w Neutitschein Aba Süssmann 70; w Lipniku Leib Allerhand 80, Samuel Kriss z Żurawna 152, Izak N. z Borzewe 91, Dawid Pflanzer 80 i Chiwa Westreich 35 wołów, auf der Spitz koło Ołomuńca sprzedano 73; do Wiédnia popędzono 122 sztuk Preskiego z Kałusza i 120 wołów Berla Immerglück z Krakowa. Na ostatnim targu Wié-

deńskim znajdowało się 2359 wołów; płacono po 23—25r.30k. m. k. za cetnar. — Na przyszły tydzień zapowiedziano z Galicyi około 750 wołów.

Kurs lwowski.

Dnia 5 czerwca.

		gotówka		towarem	
		złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	mon. konw.	4	40	4	43
Dukat cesarski	„ „	4	42	4	45
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	8	10	8	13
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	34	1	35
Talar pruski	„ „	1	28	1	30
Polski kurant i pięciozłotówka . . .	„ „	1	9	1	10
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	bez kuponów	82	15	82	36
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	76	5	76	25
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	83	45	84	45

Wiedeński kurs papierów.

Dnia 2. czerwca.

			w przecięciu
Obligacye długu państwa	5%	za sto $83^3/_4$ $^5/_8$ $^1/_2$	$83^5/_8$
detto pożyczki narod.	5%	„ $84^3/_4$ $^5/_8$ $^1/_2$	$84^5/_8$
detto z r. 1851 serya B. . . .	5%	„ —	—
detto z r. 1853 z wypłatą . .	5%	„ —	—
Obligacye długu państwa	$4^1/_2$%	„ —	—
detto detto	4%	„	—
detto z r. 1850 z wypłatą . .	4%	„ —	—
detto detto detto . . .	3%	„ —	—
detto detto	$2^1/_2$%	„ —	—
Pożyczka z losami z r. 1834		„ —	—
detto detto z r. 1839		„ $121^1/_2$	$121^1/_2$
detto detto z r. 1854		„ $108^1/_8$ 108	$108^1/_4$
Obl. wiéd. miejskiego banku	$2^1/_2$%	—	—
Obl. lomb. wen. pożyczki z r. 1850 . .	5%	—	—
Obl. indemn. Niż. Austr.	5%	—	—
detto krajów koron.	5%	$76^5/_8$ $^3/_4$ 77	$76^3/_4$
Akcye bankowe		1130 1135	1132
Akcye n. a. Tow. eskp. na 500 złr. . . .		—	545
Akcye c. k. uprz. Tow. kred. dla hand. i przem.		393 $391^1/_2$	392
Akcye kolei żel. Ces. Ferdynanda na 1000 złr. .		$3012^1/_2$	$3012^1/_2$
Akcye kolei żel. Glognickiej na 500 złr.		—	—
Akcye kolei żel. Edynburskiej na 200 złr. . .		—	—
Akcye kolei Budzińsko-Lincko-Gmundzkiej na 250 złr.		—	—
Akcye Dunajskiej żeglugi parowej na 500 złr. . . .		603 606	605
Akcye austr. Lloyda w Tryeście na 500 złr.		—	—
Galicyjski listy zastawne po 4% na 100 złr.		—	—
Renty Como		—	—

Wiedeński kurs wekslów.

Dnia 2. czerwca.

		w przecięciu	
Amsterdam za 100 holl. złotych	85 85	85	2 m.
Augsburg za 100 złr. kur.	$102^3/_4$ $^1/_2$	$102^5/_8$	uso.
Frankfurt n. M. za 120 fl. na stopę $24^1/_2$ fl.	$101^3/_8$ $^1/_4$	$101^1/_4$	3 m.
Genua za 300 lire nowe Piemont.	—	—	2 m.
Hamburg za 100 Mark. Bank.	75 $74^3/_4$ l.	$74^7/_8$	2 m.
Lipsk za 100 talarów	—	—	2 m.
Liwurna za 300 lire toskań.	—	—	2 m.
Londyn za 1 funt sztrl.	10-3 $2^1/_2$ 2 l.	10-$2^1/_2$	3 m.
Lyon za 300 franków	$118^3/_4$	$118^3/_4$	2 m.
Medyolan za 300 lire austr.	$102^3/_8$ $^1/_4$ $^1/_4$	$102^1/_4$	2 m.
Marsylia za 300 franków	$118^7/_8$ $^3/_4$ l.	$118^3/_4$	2 m.
Paryż za 300 franków	$119^1/_8$119 l.	119	2 m.
Bukareszt za 1 złoty Para	$266^1/_2$	$266^1/_2$	31 T. S.
Konstantynopol za 1 złoty Para	458 457	457	T. S.
Cesarskie dukaty	—	—	Agio.
Dukaty al marco	—	—	Agio.

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 3. czerwca o pierwszej godzinie po południu.

Pożyczka narodowa 5% $84^1/_2$—$84^5/_8$. Pożyczka z r. 1851 S. B. 5% 90. — 91. Lomb. wen. pożyczki z 5% 91 — 92. Obligacye długu państwa 5% $83^1/_2$—$83^9/_{16}$, detto $4^1/_2$% $74^1/_8$—$74^3/_8$, detto 4% $65^1/_4$—$65^1/_2$, detto 3% 50—$50^1/_4$, detto $2^1/_2$% $41^1/_2$—$41^3/_4$, detto 1% $16^1/_2$—$16^3/_4$. Oblig. Glogn. z wypłatą 5% $92^1/_2$ — 93. Detto Oedenburgs. z wypł. 5% $91^1/_2$ — 92. Detto Peszt. 4% $92^1/_2$ — $92^3/_4$. Detto Mediol. 4% $90^1/_2$—91. Obligacye indemn. niższ. austr. 5% 87—$87^1/_2$. Galic. i węgier. 5% $76^3/_4$ — 77. Detto innych krajów koron. 82 — 84. Obl. bank. $2^1/_2$% 61 — $61^1/_2$. Pożyczki loter. z r. 1834 236 — 237. Detto z r. 1839 $121^1/_4$—$121^1/_2$. Detto z r. 1854 108 — $108^1/_4$. Renty Como 13 — $13^1/_4$.

Galic. list. zastawne 4% 82 - 84. Północ. Oblig. Prior 5% $86^1/_4$—$86^1/_2$. Glognickie 5% 81 — 82. Obligacye Dun. żeglugi par. 5% 82 — 83. Oblig. Lloydy (w srebrze) 5% 88 — 89. 3% Prior. obl. tow. rząd. kolei żelazn. po 275 frank. za szt. 116 — $116^1/_2$. Akcyi bank. narodowego 1135—1137. Akcye c. k. uprzyw. towarzystwa kred. $391^1/_4$—$391^1/_2$. Akcye niż. austr. tow. eskomp. $109^1/_2$ — 110. Detto Budzyńsko-Lincko-Gmundzkiej kol. 257 — 259. Detto półn. kolei $302^3/_8$—$302^1/_2$. Detto tow. kol. żel. za 500 frank. $374^1/_4$ — $374^1/_2$. Detto tow. żegl. parowej 602 — 604. Detto 13. wydania 580 — 582. Detto Lloyda 440 — 445. Peszt. mostu łańcuch. 67 — 68. Akcye młyna parowego wied. 77 — 79. Detto Pressb.-Tyrnawskiej 1. wydania 18 — 20. Detto 2. wydania 30 — 32. Esterhazego losy 40 zł. 73 — $73^1/_2$. Windischgräza losy $23^1/_4$—$23^1/_2$. Waldsteina losy $25^3/_8$ — $25^3/_8$. Keglevicha losy $10^1/_4$—$10^1/_2$. Ks. Salma losy $39^3/_4$—40. St. Genois $38^1/_4$—$38^3/_4$. Palffego losy $38^1/_4$—$38^3/_4$.

Amsterdam 2 m. $84^7/_8$ l. — Augsburg Uso $102^1/_2$. — Bukareszt 31 T. 266. — Konstantynopol 31 T. —. — Frankfurt 3 m. $101^1/_4$. — Hamburg 2 $74^7/_8$. —. — Liwurna 2 m. —. — Londyn 3. m. 10.3. — Medyolan 2. m. $102^1/_4$. — Paryż 2 m. 119 l. — Cesarskich ważnych dukatów agio $5^1/_2$.—$^5/_8$. — Napoleonsdor 7 58 — — Angielskie Sover. 10 10 — 10—11. Imperyał ros. 8 11.

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 5. czerwca.

Oblig. długu państwa 5% $83^1/_2$; $4^1/_2$ —; 4% —; 4% z r. 1850 —. 3% —; $2^1/_2$% —. Losowane obligacye 5% —; Losy z r. 1834 za 1000 złr. —; z r. 1839 —. Wied. miejsko bank. —. Węgiers. obl. kamery nadw. —. Akcye bank. 1124. Akcye kolei półn. —. Glognickiej kolei żelaznej —. Odenburgskie —. Budwajskie 257. Dunajskiej żeglugi parowej 595. Lloyd —. Galic. listy zast. w Wiedniu —. Akcye niższo-austr. Towarzystwa eskomptowego à 500 złr. 550 złr.

Amsterdam l. 2. m. $84^7/_8$. Augsburg $102^1/_2$ 3. m. Genua — l 2. m. Frankfurt $101^1/_4$ 2. m. Hamburg $74^7/_8$ 2. m. Liwurno — l. 2. m. Londyn 10 — 3. l. m. Medyolan $102^3/_8$ Marsylia —. Paryż 119. Bukareszt 267. Konstantynopol —. Smyrna —. Agio duk. ces. — Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. —. lit. B. —. Lomb. —; 5% niż. austr. obl. indemn. —; innych krajów koron. 77. Renty Como — Pożyczka z roku 1854 $107^3/_4$. Pożyczka narodowa $84^7/_{16}$. C. k. austr. akcye skarb. kolei żelaz. po 500 fr. $369^1/_2$. fr. Akcye c. k. uprzywil. zakładu kredyt. $381^1/_2$.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 5. czerwca

PP. Ochocki Wład., z Białobożnicy. — Wiśniewski Wiktor, z Zarudziec — Jaroszyński Nereusz, z Gajów. — Watter Leopold, z Dwernika. — Schwohl Fr., c. k. poborca podatk., z Wiednia. — Łukasiewicz Fr., komisarz powiat. kam., z Żółkwi. — Czermiński Jul., z Glińska. — Winnicki Hipolit, z Hnilicy. — Sichelberg Wład., z Lubienia. — Bogdanowicz Józef, z Korsowa. — Mochnacki Filemeon, z Stanisławowa. — Janiszewski Jul., z Woli. — Janowicz Krzystof, z Korczyna. — Herman Łucyan, z Rzepniowa. — Strzelecki Eug., z Wyrowa.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 5 czerwca.

Hr. Komorowski Adam, do Konotop. — PP. Żukiewicz Konst., do Steniatyna. — Łodyński Hieronim, do Milatyna. — Bohdan Stanisł., do Zadwórza. Potocki Jan, do Rożniowa. — Jaworski Jan, c. k. porucznik., do Gajów. — Herzig c. k. rotmistrz, do Dembicy.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie

dnia 4. czerwca.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6. god. zrana	‴ 327 38	+ 14.8°	78.4	południowy sł.	pogoda
2. god popoł.	327 01	+ 21 7°	46.7	zachodni mier.	pochmurno
10.god. wiecz.	327.19	+ 15.3°	89 2	„ „	pogoda

Po południu burza i deszcz 2 ‴15.

TEATR.

Dziś dnia 6. czerwca (z uchyleniem Abonamentu.) *Na dochód p. Edwarda Henniga*:

„Anna Królowa Francyi *czyli:* **Trzech muskieterów."**

(Część pierwsza.)

Dramat z francuzkiego podług Aleks. Dumasa przez J. N. Kamińskiego przerobiony w 4 oddziałach a 6 aktach.

KRONIKA.

Stan austryackiej marynarki handlowej był podług wykazów autentycznych z końcem roku 1854 następujący: „Okrętów odbywających dalekie podróże liczono 665 o 218.472 beczkach i z załogą liczącą 7.969 ludzi, wielkich statków wybrzeżnych 621, beczek 44.111, ludzi 3381; nakoniec małych statków wybrzeżnych dla wszystkich portów krajowych 702, beczek 31.588, załoga 5647 ludzi. Małych statków wybrzeżnych ograniczonych tylko na zatoki przynależnej prowincyi było 451 o 1796 beczkach i załogą liczącą 1238 ludzi; bark rybackich w ogóle 2664 objętości 11.738 beczek i z załogą w liczbie 8731 ludzi. Co do okrętów odbywających dalekie żeglugi zajmuje pierwsze miejsce wybrzeże istryjskie, co do statków zaś wybrzeżnych wszelkiej wielkości Dalmacya; większa część bark rybackich w liczbie 1856 należała do wybrzeża weneckiego. Ogólna liczba wszystkich statków handlowych wynosi przeto 6103, jeśli zaś doda się do tego numerowane barki i 52 okrętów przewozowych, wyniesie ogólna suma statków handlowych z końcem roku 1854 — 9893 z objętością 319.007 beczek i załogą liczącą 35.801 ludzi.

— Na wyspie Gotlandyi, tej sławnej niegdyś siedzibie korsarzy morza bałtyckiego, gdzie od czasu do czasu znajdywano dawne monety i starożytności wszelkiego rodzaju z Europy zachodniej, znaleziono koło Enges Gard, niedaleko Faresundu ważny przedmiot, a to pod dość wielkim kamieniem. Przedmiot ten składa się z 1100 monet srebrnych dziesiątego i jedenastego wieku, kilka sprzętów srebrnych i glinianych naczyń z Graburne.

Galerya obrazów na korzyść galicyjskiego Zakładu ślepych w wielkiej sali ratuszowej otwarta codziennie od 9tej godziny rano do 5tej po południu.

Bilety wstępne sprzedają się w księgarniach pp. Milikowskiego i Wilda, w aptece p. Müllinga, i w sklepach pp. Adamskiego, spółki Kummera i Alex. Winiarza.

Redakcya Gazety Lwowskiej przyjmuje subskrypcye na pogorzelców Niżankowic.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.* Z c. k. galic. drukarni rządowej.